

Ar-Ge, ilaç sektörünün ve dolayısıyla toplum sağlığının geleceğini belirliyor. Bugün tüm dünyada ilaç şirketleri gelirlerinin ortalama yüzde 21,6'sını Ar-Ge yatırımlarına aktarıyor. 2021 yılında bu yatırımların 122 milyar dolar gibi bir düzeye ulaştığını biliyoruz. Ülkemizin, küresel ilaç değer zincirinin en önemli bileşeni olan ilaç Ar-Ge'sinin, yatırımlar bağlamında yüzde 60'ını oluşturan klinik araştırmalardan daha fazla pay alması, hem hastalarımızın yenilikçi tedavilere gelişmiş ülkelerle eşzamanlı erişmesine imkan vermesi, hem bilimsel anlamda kazanımlarımız hem de ülke ekonomisine katkısı düşünüldüğünde çok anlamlı.

Ülkemizde ilaç Ar-Ge'sinin en önemli bileşeni olan klinik araştırmalara ilişkin olumlu gelişmelerin olduğunu söyleyebiliriz. Türkiye'de klinik araştırma yatırımı 2021 yılında 2020'ye kıyasla iki katına çıktı ve bu yükseliş ile Türkiye güncel klinik araştırma sayısında kendi bölgesinde lider ülke konumuna yükseldi. Türkiye'de her geçen gün yeni bir Faz-1 Merkezi açılıyor olması da bu alandaki değerli gelişmelerden birisi. Geçmişte ağırlıklı olarak Faz-3 klinik araştırmaları alan ülkemizde Faz-1 çalışmalarının artmaya başlaması bu alanda yetkinliğin de artması anlamına geliyor. AİFD'de temsil edilen ve endüstri destekli klinik araştırmaların yüzde 90'ından fazlasını gerçekleştiren ilaç firmalarının

yoğun çalışmaları ile gelişen bu tecrübeyle, Türkiye'de yenilikçi bir ilacı insanlığın kullanımına sunacak yetkinliğe ulaşmak mümkün olacak. Bu doğrultuda Türkiye olarak, küresel bir oyuncu olma yolunda ilerlediğimizi söyleyebilirim. Tabii ki sistemin bir bütün olarak desteklenmesi gerektiğinin de altını çizmek istiyorum. Ekosistemimiz için önem arz eden bu gelişmeler ve verilerin de ışığında; AİFD olarak birleştirici gücümüz, deneyimlerimiz ve daha sağlıklı bir geleceğe ortak olma hedefimizle "Sağlıklı Geleceğin Yeni 20 Yılı" için hazırız.

Eczanelerde yaşanan ilaç sıkıntısı sürecini nasıl değerlendiriyorsunuz?

İlaçla ilgili sorunların kök nedenine baktığımızda her durumda fiyat düzenlemesindeki kur ayarlamasının nasıl kurgulanması gerektiği konusu karşımıza çıkıyor.

2023 yılı için, ilaç fiyatlandırmasına esas avro kuru düzenlemesi konusunda ilgili kurumlarımızla yapıcı ve verimli bir iletişim içindeydik. Bu doğrultuda bu yılın ilk aylarında yapılmasını beklediğimiz düzenleme 2022 Aralık ayında gerçekleşti. Güncellenmenin 2022 Aralık ayında gerçekleştirilmesini son derece olumlu ve iyi niyetli bir yaklaşım olarak değerlendiriyoruz. Yapılan düzenleme ile ilaç fiyat-

Türkiye'de klinik araştırma yatırımı 2021 yılında 2020'ye kıyasla iki katına çıktı ve bu yükseliş ile Türkiye güncel klinik araştırma sayısında kendi bölgesinde lider ülke konumuna yükseldi.

artan, teknoloji şirketleri ve yatırımcılarla iş birliği ya da en dinamik girişimcilik biçimi olan startupların güçlenmesi sağlık ekosisteminin bu bahsettiğimiz yapısı ve ihtiyacını da ortaya koymaktadır. Net bir örnek göstermek gerekirse; yenilikçiliğin son derece kritik olduğu sektörümüzde. ABD'nin ilaç otoritesi FDA tarafından 2016-2018 yılları arasında verilen 118 yeni ilaç ruhsatının yüzde 65'inin startuplara ait olduğu düşünüldüğümüzde, doğrudan startup ekosisteminin korunması ve geliştirilmesi bizler için çok öncelikli bir konu olmak durumundadır.

Biz de AIFD olarak, yenilikçiliğe öncülük eden startuplarımızı destekleyerek, küresel rekabete hazır hale gelmelerine yardımcı olmak ve bu sayede ülkemiz sağlık ekosistemine, uzun vadede toplum sağlığına ve ülkemiz ekonomisine katkı sağlama-yı hedefliyoruz. BIO Startup Program'ın 6 yıllık bir geçmişi olan mezun havuzu ile Türkiye'de "yaşam bilimleri ve sağlık biyoteknolojisi" alanlarına katkı sağlama hedefimizi sürdüreceğiz."

Araştırmacı İlaç Firmaları uluslararası arenada rekabet gücünü arttırmak için neler yapıyor?

Araştırmacı ilaç firmaları, yeni tedaviler ve sağlık çözümleri üretmek üzere büyük çaplı Ar-Ge yatırımları gerçekleştiriyor. Bu doğrultuda yapılan startup iş birliklerinin sonuçlarını da görmeye devam ediyoruz. Hasta odaklı iş birliklerinin çok önemli olduğunu da tüm süreçlerde hep birlikte deneyimliyoruz. Kamu, akademi, bilim insanları, hasta dernekleri ve ilaç sektörü birlikte hareket ettiği sürece önceliğimiz olan hastalar tedaviye zamanında erişilebilecek ve ancak bu iş birliği ile kurulan sistemler sürdürülebilir olacaktır.

Klinik araştırmaların ilaç sektöründe ve ekonomideki önemine istinaden; Türkiye'nin bu alanda bir cazibe merkezi haline gelmesi adına atılacak adımların büyük bir önem taşıdığına inanıyoruz. Küresel olarak

ilaç değer zincirinin önemli aktörleri olan üye firmalarımızın klinik araştırma merkezlerimiz ile özel iş birliği anlaşmaları vasıtasıyla yürüttüğü ortaklık projeleri ilgili klinik araştırma merkezlerinin kapasitesine ve bilinirliğine katkı sağlayarak ülkemizin klinik araştırmada bölgesinde cazibe merkezi haline gelmesini oldukça değerli buluyoruz. Bu çalışmalar aynı zamanda ülkemizin hastasına, sağlık sisteminde, akademisine ve ekonomisine önemli hizmetler sunuyor.

Bu kapsamda, başta klinik araştırmalar olmak üzere Ar-Ge'den uluslararası yükümlülüklerle uygun fikri mülkiyete, gelişmiş pazarlarla uyumlu ruhsatlandırmadan, dünya standartlarında üretim ve dağıtım modellerine, hasta odaklı ve karşılanmamış ihtiyacı gözetilen fiyatlandırma ve geri ödeme politikalarına kadar tüm aşamaları gözetilen, gelişimi ve rekabeti hedefleyen bir ekosistemin oluşturulması büyük önem taşımaktadır.

Dr. Ümit Dereli

Kimdir?

1985 yılında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra Genel Cerrahi alanında uzmanlaştım. 1994 yılında ilaç ve tıbbi cihaz sektöründe profesyonel kariyerime adım attıktan sonra uzun yıllar Türkiye'de ve yurt dışında yönetici pozisyonlarında görevler aldım. Kariyerim boyunca sivil toplum kuruluşları, ve endüstri dernekleri ile ilişkileri her zaman ön planda tutarak çalışmalarımı yürüttüm. 2014 yılında Genel Sekreter Yardımcısı olarak AIFD'ye katıldım ve 2015'ten beri AIFD Genel Sekreteri olarak çalışıyorum.